

Sygn. akt: I ACa 1101/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Rojewska
Sędziowie:	SSA Alicja Myszkowska (spr.) SSA Tomasz Szabelski
Protokolant:	stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. R. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w S. i Sądowi Rejonowemu w S.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 23 lipca 2012 r. sygn. akt I C 72/12

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.**

Sygn. akt I ACa 1101/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 lipca 2012r. w sprawie z powództwa B. R. (1) przeciwko Skarbowi Państwa – Sadowi Okręgowemu w S. i Sądowi Rejonowemu w S. o zadośćuczynienie i odszkodowanie, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił powództwo i nie obciążył powoda kosztami procesu.

(wyrok k. 90)

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny co do zasady podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że powód B. R. (1) i jego żona B. R. (2) byli współwłaścicielami samochodu marki R. (...) o nr rej. (...). Samochód użytkował również ich syn J. R..

J. R. dokonał kradzieży pojazdu rodziców i rozłożył go na części. Ubezpieczycielowi pojazdu (...) zgłoszono kradzież samochodu małżonków R.. Kiedy ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania J. R. zakupił w S. od L. S. samochód tej samej marki wiedząc, że zakupiony pojazd pochodzi z przestępstwa. Nabyty samochód R. (...) pochodził z kradzieży z włamaniem popełnionej na szkodę J. O.i Towarzystwa (...)S.A. w W.. Następnie J. R., nabyty od L. S., samochód rozebrał na części i większość pochodzących z niego części przełożył do pojazdu stanowiącego własność B. i B. małżonków R. w celu jego wyremontowania.

W toku prowadzonego postępowania karnego prowadzonego przeciwko J. R. zatrzymano i zabezpieczono jako dowód w sprawie samochód marki R. (...) o nr rej. (...).

Sąd Rejonowy w Sieradzu prawomocnym wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2002r. wydanym w sprawie o sygn. akt II K 209/02 skazał J. R. za popełnienie czynu zabronionego, opisanego w art. 291 § 1 kk, polegającego na tym, że wymieniony w miesiącu sierpniu 2000r. w S. nabył od L. S. za kwotę 3.500 złotych samochód marki R. (...) o nr rej. (...) o wartości co najmniej 25.000 złotych wiedząc, że pojazd ten został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, czym działał na szkodę J. O.i Towarzystwa (...)S.A. w W.. Jednocześnie w pkt. 15 e wyroku Sąd nakazał zwrot samochodu marki R. (...) o nr rej. (...), stanowiącego dowód w sprawie wraz z dowodem rejestracyjnym Towarzystwu (...) S.A. w W..

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oddalił wytoczone powództwo, stwierdzając jego bezzasadność, z uwagi na przedawnienie zgłoszonego roszczenia, a dodatkowo także ze względu na to, że powód nie zdołał wykazać trafności swoich twierdzeń. Tym bardziej, że będąc związanym, w myśl art. 11 kpc, treścią prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 13 sierpnia 2002r., w sprawie II K 209/02 (k. 92 - 98), utrzymanego w mocy w zaskarżonej części wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi Ośrodka (...) w S. z dnia 30 października 2002r., w sprawie XV Ka 278/02 (k. 141 - 148), skazującego J. R. za przestępstwo kradzieży z włamaniem (art. 279 § 1 kk) oraz paserstwa (art. 291 § 1 kk), Sąd uznał, że kwestionowany wyrok skazujący – w którego wydaniu powód upatruje źródła odpowiedzialności wskazanych stacio fisci pozwanego Skarbu Państwa, w zakresie obowiązku zwrotu samochodu R. (...) o nr rej. (...) – jest poprawny także na gruncie prawa cywilnego (art. 192 § 2 kc). Skoro bowiem J. R. użył do naprawy auta powoda części (materiałów) ze skradzionego pojazdu J. O., działając w złej wierze na szkodę jej i Towarzystwa (...) S.A. w W., to w myśl art. 192 § 2 kc, bez względu na wartość nakładu pracy, wytworzona rzecz (sporny pojazd) stała się własnością właściciela materiałów. Tym bardziej, że w wyniku kradzieży pokrzywdzeni przestępstwem nie utracili prawa własności rzeczy skradzionej.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał żądanie zasądzenia na rzecz powoda odszkodowania w wysokości 25.000 złotych za nieuzasadnione i niewykazane.

Natomiast w zakresie zasądzenia zadośćuczynienia Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał bezprawności działania strony pozwanej, a zwłaszcza nie udowodnił, że przez wykonywanie władzy publicznej przez powołane organy wymiary sprawiedliwości Skarbu Państwa została mu wyrządzona jakakolwiek wyrządzone. Tym bardziej, że zachowanie strony pozwanej zostało wywołane bezprawnym, przestępczym działaniem syna powoda, co być może naraziło powoda na nieprzyjemności, wstyd, negatywne przeżycia emocjonalne i poczucie zażenowania, a nawet kłopoty z alkoholem w wyniku załamania nerwowego, niemniej strona pozwana nie ponosi za to odpowiedzialności.

Nadto Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności strony pozwanej na gruncie art. 417² kc, tj. faktu, że przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona powodowi szkoda na osobie.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.102 kpc.
(uzasadnienie k. 178 - 183)

Powód zaskarżył powyższy wyrok apelacją, zarzucając w istocie naruszenie prawa procesowego, poprzez dokonanie wadliwych ustaleń faktycznych i w efekcie bezpodstawne oparcie się przez Sąd I instancji na ustaleniach poczynionych przez Sądy karne,

w prawomocnym wyroku skazującym syna powoda – mimo oczywistych wadliwości tego rozstrzygnięcia w ocenie apelującego. W konsekwencji skarżący podniósł wadliwość

i krzywdzący charakter kwestionowanego wyroku Sądu I instancji, poprzez bezpodstawne oddalenie zgłoszonych roszczeń zarówno o odszkodowanie, jak i o zadośćuczynienie, tym bardziej, iż - zdaniem skarżącego, wbrew stanowisku Sądu – nie doszło do ich przedawnienia.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku i uwzględnienie wytoczonego powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(apelacja k. 190 – 202 i k. 223 – 236v)

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 206 - 209)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Podniesione w zgłoszonym środku odwoławczym zarzuty obraży w istocie zarówno prawa procesowego, jak i materialnego są chybione.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do argumentów powoda co do bezpodstawnego oddalenia powództwa, z uwagi na przedawnienie zgłoszonych roszczeń należy podnieść

– podzielając wyczerpująco przedstawione w tym zakresie stanowisko Sądu I instancji – że

w świetle ówczesnie obowiązującego art. 442 § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia,

w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawniało się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Przy czym według § 2 powołanego przepisu, jeżeli szkoda wynikała ze zbrodni lub występku, roszczenie

o naprawienie szkody ulegało przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Natomiast zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. zmieniającej Kodeks cywilny z dniem 10 sierpnia 2007r. (Dz.U. Nr 80 z 2007r. poz. 538) do roszczeń, o których mowa w art. 1 tej ustawy, powstałych przed dniem jej wejścia w życie, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, należy stosować przepisy art. 442¹ kc. Oznacza to, że jeżeli w dniu 10 sierpnia 2007r. roszczenie powoda względem Skarbu Państwa było już przedawnione, to w myśl dawnego art. 442 kc, jak i obecnego art. 442¹ kc zarzut przedawnienia zgłoszony przez pełnomocnika strony pozwanej należało uznać za zasadny. Tym bardziej, że zdarzenie (wydanie kontestowanego wyroku), w którym powód upatruje źródła odpowiedzialności wskazanych jednostek organizacyjnych pozwanego Skarbu Państwa miało miejsce odpowiednio w dniu 13 sierpnia 2002r., a następnie w dniu 30 października 2002r.,

kiedy doszło do uprawomocnienia się skazującego wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu. Zatem licząc początek biegu terminu przedawnienia zgłoszonych roszczeń odszkodowawczych od dnia 30 października 2002r. nie ulega wątpliwości, że do ich przedawnienia doszło z upływem 3 lat, tj. 30 października 2005r. W konsekwencji podniesiony przez stronę pozwaną wobec wytoczonego w dniu 9 lutego 2012r. powództwa zarzut przedawnienia zgłoszonych roszczeń był zasadny. Zwłaszcza, że w kontekście okoliczności niniejszej sprawy oraz zdarzenia, w którym powód upatruje źródła szkody nie sposób mówić o braku wiedzy powoda, co do samej szkody, jak i osoby obowiązanej do jej naprawienia.

Niezależnie jednak od powyższych okoliczności, podzielając stanowisko Sądu

I instancji należy wyraźnie podkreślić, że w niniejszej sprawie powód nie wykazał – w myśl art. 6 kc - bezprawności zachowania strony pozwanej, nie mówiąc o konkretnym wykazaniu rzekomo doznanej szkody i związku przyczynowym między zdarzeniem sprawczym, a ową szkodą. Wprawdzie art. 23 § 1 kc w zw. z art. 417 kc zawiera domniemanie bezprawności działania sprawcy, niemniej strona pozwana obaliła – powołując się na wskazane wyroki karne – to domniemanie, zaś powód nie zdołał dowieść prawdziwości swoich twierdzeń.

Powód zdaje się bowiem nie dostrzegać, że w myśl art. 11 kpc ustalenia wydanego

w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą Sąd w postępowaniu cywilnym. W efekcie powód nie może w niniejszym postępowaniu skutecznie kwestionować sprawstwa, jak i skazania swojego syna J. R. za określone czyny zabronione, bez ewentualnego, wcześniejszego wzruszenia powołanych rozstrzygnięć w trybie nadzwyczajnych środków zaskarżenia w procesie karnym. Nadto powód podnosi okoliczności, które na etapie postępowania cywilnego pozostają bez znaczenia, gdyż nawet gdyby hipotetycznie podzielić jego zarzuty, co do wadliwego oparcia kontestowanych wyroków karnych na podstawie dowodu z notatki urzędowej, która istotnie nie może na gruncie prawa karnego stanowić dowodu, to i tak okoliczność ta nie mogłaby być przedmiotem odrębnych – odmiennych rozważań i oceny sądu cywilnego, którego zadaniem nie jest orzekanie w zakresie odpowiedzialności karnej.

Niemniej należy kategorycznie stwierdzić, że wbrew stanowisku powoda kwestionowane wyroki skazujące nie zapadły na podstawie wadliwie przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym niedopuszczalnego potraktowania notatki urzędowej jako dowodu w sprawie karnej, o czym świadczą uzasadnienia tych wyroków (k. 99 – 140 i k. 142 - 148), a także postanowienie Prokuratury Rejonowej w Sieradzu z dnia 31 października 2011r. (k. 82 - 84) odmawiającego wszczęcia śledztwa w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego (art. 231 § 1 kk).

Dodatkowo twierdzenia powoda deprecjonuje także fakt, że już w 2007r. powód wraz ze swoją małżonką B. R. (2) próbował wytoczyć analogiczne powództwo, jednak

w stosunku do powoda pozew został zwrócony zarządzeniem z dnia 8 lutego 2008r. (k. 20 załączonych akt I C 11/08 Sądu Rejonowego w Wieluniu), wobec bezskutecznego upływu terminu do usunięcia braków formalnych oraz fiskalnych pisma. Zażalenie powództwa B. R. (2), oparte na tożsamyh twierdzeniach, zostało prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 19 maja 2008r. (k. 36 załączonych akt I C 11/08 Sądu Rejonowego w Wieluniu), co znalazło uznanie Sądu Okręgowego w Sieradzu oddalającego wyrokiem z dnia 17 września 2008r. apelację powódki (k. 94 załączonych akt I C 11/08 Sądu Rejonowego w Wieluniu).

W tym kontekście tym bardziej twierdzenia i zarzuty powoda, w tym szczególnie co do przedawnienia zgłoszonych roszczeń, jak i błędności oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także wadliwości powołanych wyroków karnych są nieuzasadnione, stanowiąc jedynie nieudolną próbę powoda obarczenia Skarbu Państwa odpowiedzialnością za negatywne skutki (majątkowe, jak i niemajątkowe) przestępczej działalności syna powoda, które bezpośrednio dotknęły m. in. samego powoda.

Niezależnie od powyższych argumentów należy również kategorycznie stwierdzić

– jak celnie podniósł Sąd I instancji, a także Sądy orzekające w 2008r. w przedmiocie analogicznego żądania małżonki powoda - że kontestowany przez powoda obowiązek zwrotu przedmiotowego pojazdu na rzecz Towarzystwa (...) S.A.

w W., jako podmiotu, który wypłacił odszkodowanie na rzecz pokrzywdzonej czynem zabronionym popełnionym m. in. przez J. R. na szkodę J. O., znajduje uzasadnienie także na gruncie art. 192 § 2 kc. Skoro bowiem J. R. działając w złej wierze, tj. wiedząc, że użyte przez niego do naprawy samochodu rodziców części (materiały) pochodzą z przestępstwa (w którym zresztą sam brał udział – kradzieży z włamaniem pojazdu R. (...) o nr rej. (...) należącego do J. O.) dokonał przetworzenia rzeczy – samochodu R. (...), to niezależnie od wartości nakładu jego pracy, ów samochód stał się własnością właściciela bezprawnie użytych materiałów (części), tj. J. O., a w konsekwencji Towarzystwa (...) S.A. w W., na rzecz którego orzeczono obowiązek jego zwrotu.

W tym miejscu jedynie na marginesie należy podnieść, że powód w żaden sposób nie próbował nawet udowodnić rzekomo doznanej szkody materialnej, jak i niematerialnej, jak również nie wykazał, w jaki sposób dokonał jej oszacowania w dochodzonej wysokości.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 102 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc i art. 391 § 1 kpc, z uwagi na sytuację osobistą i materialną powoda, Sąd Apelacyjny nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej.